

Lagutskottets betänkande

1982/83:13

om internationella namnregler (prop. 1982/83:38)

Ärendet

I proposition 1982/83:38 har regeringen (justitiedepartementet) föreslagit riksdagen att anta

dels ett av lagrådet granskat förslag till lag om ändring i namnlagen (1982:670),

dels ett förslag till lag om ändring i folkbokföringsförordningen (1967:198).

Lagförslagen framgår av *bilaga* till betänkandet.

Utskottet

Den 1 juni 1982 antog riksdagen en ny namnlag (prop. 1981/82:156, LU 1981/82:41, rskr 1981/82:357). Lagen som utfärdades den 24 juni 1982 (SFS 1982:670) innehåller regler om efternamn, mellannamn och förnamn samt om förfarandet i mål och ärenden enligt lagen. Den träder i kraft den 1 januari 1983 och ersätter då 1963 års namnlag.

Lagen innehåller inte några internationellt rättsliga regler. I propositionen med förslaget till ny namnlag uppgavs som skäl härför att det förelåg särskilda problem i förhållandet mellan Finland och Sverige som först måste lösas. Avsikten angavs dock vara att förslag till nya internationellt rättsliga regler skulle läggas fram i sådan tid att reglerna kunde träda i kraft samtidigt med de nya namnreglerna i övrigt.

Under riksdagsbehandlingen av namnlagsförslaget noterade lagutskottet att förhandlingarna med Finland ännu inte hade slutförts. Utskottet förutsatte emellertid att proposition i ämnet skulle komma att föreläggas riksdagen under hösten 1982 (LU 1981/82:41 s. 13).

Sedan diskussionerna med det finska justitiedepartementet nyligen avslutats läggs i propositionen fram förslag till regler om namn i internationella förhållanden. Reglerna har tagits in i den nya namnlagen i en avslutande femte avdelning med rubriken Internationella förhållanden.

Enligt förslaget är nationalitetsprincipen vägledande när det gäller svenska medborgare. Principen är alltså att frågor om namnförvärv för en svensk medborgare kan tas upp av svensk myndighet enligt svensk lag, oavsett var han eller hon har sitt hemvist. Namnlagen tillämpas dock inte på svenska medborgare som har hemvist i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Beträffande utländska medborgare tillämpas namnlagen på medborgare i ett nordiskt land som har sitt hemvist i Sverige. Detsamma gäller beträffande

statslösa personer som har hemvist i Sverige eller, om de inte har hemvist i något land, har sin vistelseort här. Också andra utländska medborgare med hemvist i Sverige skall enligt förslaget kunna förvärva, ändra eller behålla namn med tillämpning av namnlagen, om de önskar det. Däremot blir namnlagens regler om automatiska namnförvärv inte tillämpliga på dem.

De nu föreslagna bestämmelserna skall träda i kraft samtidigt med namnlagens övriga bestämmelser den 1 januari 1983. Bestämmelsen att namnlagen inte skall tillämpas på svenska medborgare som har hemvist i Finland föreslås dock träda i kraft först den dag regeringen bestämmer. Detta bör enligt propositionen ske när den nya finska namnlag som f. n. behandlas av den finska riksdagen träder i kraft.

Utskottet hälsar med tillfredsställelse att förslag till internationellt rättsliga bestämmelser om namn här kunnat läggas fram i sådan tid att de kan träda i kraft samtidigt med den nya namnlagens övriga bestämmelser. Förslaget föranleder inga särskilda uttalanden från utskottets sida. Vissa redaktionella ändringar bör dock göras i övergångsbestämmelserna.

I propositionen läggs också fram förslag till ändring i folkbokföringsförordningen. Förslaget innebär en anpassning till 30 § namnlagen. Utskottet har ingen annan erinran mot förslaget än att uttrycket vårdnadshavaren bör med hänsyn till att barnet kan ha mer än en vårdnadshavare ändras till "barnets vårdnadshavare". Vidare bör en smärre redaktionell ändring göras.

Utskottet hemställer

att riksdagen antar de i proposition 1982/83:38 framlagda förslagen till lag om ändring i namnlagen (1982:670) och lag om ändring i folkbokföringsförordningen (1967:198) med den ändringen att författningarna erhåller i härvid fogad *bilaga* som *utskottets förslag* betecknade lydelse.

Stockholm den 7 december 1982

På lagutskottets vägnar

PER-OLOF STRINDBERG

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Stig Olsson (s), Martin Olsson (c), Elvy Nilsson (s), Joakim Ollén (m)*, Arne Andersson i Gamleby (s), Ingemar Konradsson (s), Mona Saint Cyr (m), Marianne Karlsson (c), Stig Gustafsson (s), Allan Ekström (m), Sigvard Persson (c), Per Israelsson (vpk) och Inga-Britt Johansson (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Särskilt yttrande

Per-Olof Strindberg, Joakim Ollén, Mona Saint Cyr och Allan Ekström (samtliga m) anför:

Det våren 1982 framlagda förslaget till ny namnlag innefattade synnerligen genomgripande förändringar på det namnrättsliga området. Förslaget mötte en skarp kritik i motioner och i massmedia. Även efter lagutskottets omfattande omarbetning hade förslaget ett sådant innehåll att ledamöterna från moderata samlingspartiet fann det nödvändigt att yrka avslag på förslaget. Vi har alltså den uppfattningen att den nya namnlagen inte borde ha antagits av riksdagen. I nuvarande läge har vi emellertid inte funnit någon anledning att motsätta oss att namnlagen kompletteras med internationellt rättsliga bestämmelser.

Författningsförslag**1. Förslag till****Lag om ändring i namnlagen (1982:570)***Regeringens förslag*

Härigenom föreskrivs i fråga om namnlagen (1982:670)

dels att i lagen skall införas tre nya paragrafer, 50–52 §§, samt närmast före 50 § en ny rubrik av nedan angivna lydelse.

dels att punkt 1 i övergångsbestämmelserna till lagen skall ha nedan angivna lydelse.

Utskottets förslag

Härigenom föreskrivs i fråga om namnlagen (1982:670)

dels att i lagen skall införas tre nya paragrafer, 50–52 §§, samt närmast före 50 § en ny rubrik av nedan angivna lydelse.

dels att *nuvarande* punkterna 2–7 i övergångsbestämmelserna till lagen skall *betecknas* 3–8,

dels att punkt 1 i övergångsbestämmelserna till lagen skall ha nedan angivna lydelse.

dels att i övergångsbestämmelserna till lagen skall införas en ny punkt, 2, av nedan angivna lydelse.

Internationella förhållanden

50 §

Denna lag tillämpas inte på svenska medborgare som har hemvist i Danmark, Finland, Island eller Norge.

51 §

Lagen tillämpas på danska, finska, isländska och norska medborgare som har hemvist i Sverige.

Andra utländska medborgare som har hemvist i Sverige får med tillämpning av denna lag förvärva, ändra eller behålla namn genom anmälan till pastorsämbetet eller efter ansökan hos patent- och registreringsverket. I fråga om efternamn som har förvärvats på detta sätt tillämpas 16–23 §§. Utländska medborgare som har hemvist i Sverige får också bära mellannamn enligt denna lag efter anmälan till pastorsämbetet.

När utländska medborgare adopteras här i landet enligt svensk lag tillämpas alltid 2–4 §§.

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

52 §

Lagen tillämpas på statslösa personer som har hemvist i Sverige eller, om de inte har hemvist i något land, har sin vistelseort här.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983. Beträffande svenska medborgare som har hemvist i Finland träder dock 50 § i kraft först den dag regeringen bestämmer. *Genom lagen upphävs namnlagen (1963:521). Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrifter som har ersatts av bestämmelser i den nya lagen, tillämpas i stället de nya bestämmelserna.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983. Beträffande svenska medborgare som har hemvist i Finland träder dock 50 § i kraft först den dag regeringen bestämmer.

2. *Genom den nya lagen upphävs namnlagen (1963:521). Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrifter som har ersatts av bestämmelser i den nya lagen, tillämpas i stället de nya bestämmelserna.*

2. Förslag till**Lag om ändring i folkbokföringsförordningen (1967:198)**

Häri genom föreskrivs att 57 § folkbokföringsförordningen (1967:198) skall ha nedan angivna lydelse.

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*57 §¹

Om föreläggande enligt 30 eller 33 § icke efterkommes, kan pastorsämbetet anlita biträde av länsstyrelsen. Denna kan bestämma lämpligt vite för fortsatt försummelse. Mot sådant beslut av länsstyrelsen föres talan hos kammarrätten genom besvär. Länsrätten utdömer försuttet vite på anmälan av länsstyrelsen.

Vid underlåtenhet att enligt 30 § namnlagen (1982:670) anmäla förnamn för barn inom tre månader från födelsen kan pastorsämbetet förelägga *vårdnadshavaren* att inom viss tid fullgöra sin skyldighet. *Efterkoms inte föreläggandet, tillämpas första stycket.*

Vid underlåtenhet att enligt 30 § namnlagen (1982:670) anmäla förnamn för barn inom tre månader från födelsen kan pastorsämbetet förelägga *barnets vårdnadshavare* att inom viss tid fullgöra sin skyldighet. *Om föreläggandet inte efterkommes, tillämpas första stycket.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

¹ Senaste lydelse 1979:180.

